

Załącznik
do Uchwały Nr XXIII/262/12
Rady Miejskiej w Pabianicach
z dnia 24 lutego 2012 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE DLA GMINY
MIEJSKIEJ PABIANICE
NA LATA 2012-2013**

I. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
4. Uchwała NR LXXI/863/10 Rady Miejskiej w Pabianicach z dnia 13 października 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
5. Uchwała NR X/93/11 Rady Miejskiej w Pabianicach z dnia 27 maja 2011 roku w sprawie zmiany uchwały nr LXXI/863/10 z dnia 13 października 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

II. Informacje ogólne i wstępna diagnoza problemowa

Zjawisko przemocy w rodzinie posiada swoją definicję prawną, która zawarta została w art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W myśl art. 6 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Art. 6 ust.2 ww. ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa precyzuje, że ofiarom przemocy w rodzinie należy się bezpłatne zaświadczenie lekarskie w zakresie ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie, a także pomoc i wsparcie – m.in. psychologiczne i prawne.

Opracowując poniższy program kierowano się wynikami badań przeprowadzonych w ramach ewaluacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w roku 2011.

Od przeszło 10 lat budowany jest system wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Badania z 2011 roku wykazały, że w mieście istnieje problem przemocy w rodzinie. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie objął pomocą 105 rodzin, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej objęły dozorem w związku z przemocą domową 70 rodzin a Wydział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej 50 rodzin.

W Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie zarejestrowano 111 ofiar przemocy, w Wydziale Pomocy Środowiskowej 76 ofiar.

W pabianickich szkołach w 2011 roku jako ofiary przemocy w rodzinie zdiagnozowano 44 uczniów, u 27 uczniów zaistniało podejrzenie przemocy w rodzinie, nie oddaje to jednak skali zjawiska, biorąc pod uwagę, że dzieci i młodzież często ukrywają fakt przemocy i niechętnie mówią o tym problemie.

Instytucje objęły wsparciem zdiagnozowane przypadki. Miejskie Centrum Pomocy Społecznej oraz Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej udzieliły 269 porad prawnych, 282 konsultacji psychologicznych w kontakcie indywidualnym. W Punkcie zrealizowano 1537 działań terapeutycznych w tym 902 w kontakcie grupowym (grupy dla osób współzależniących, w trakcie których realizowany jest blok radzenia sobie z przemocą).

Realizatorzy Programu w 2011 roku udzielili 1660 razy wsparcia psychologicznego, 280 porad prawnych i 68 razy pomocy materialnej. Ponadto udzielano wsparcia instrumentalnego, pomocy w uzyskaniu mieszkania socjalnego oraz organizowano opiekę nad dziećmi.

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Pabianicach wynika, że w 2011 roku funkcjonariusze często podejmowali interwencje domowe. Policja odnotowała:

Podejmowane działania	2011 r.
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	2971
W tym dotyczących przemocy domowej (procedura „Niebieskich Kart”)	167
W tym – w gminach miejskich	120
- w gminach wiejskich	47

Ofiary przemocy domowej	2011 r.
Liczba pokrzywdzonych ogółem	265
W tym - kobiety	172
- mężczyźni	22
- małoletni do 13 r.ż.	50
- małoletni od 13 do 18 r.ż.	21

Są to dane z terenu powiatu pabianickiego. Ze względu na charakter prowadzonych statystyk nie ma możliwości wyselekcjonowania danych dla miasta Pabianic.

W 2011 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do 14 listopada 2011 odbyły się 23 spotkania grup roboczych zwoływanych zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego.

W związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" od listopada do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 7 Niebieskich Kart. Zorganizowano 14 grup roboczych (w tym 7 dotyczących ofiar, 7 dotyczących sprawców), na których rozpatrzono 18 przypadków (14 osób dorosłych, 4 dzieci) - planem pomocy objęto 9 osób.

Jak widać ważnym elementem realizacji zadań w programie była wielopoziomowa i zakrojona na szeroką skalę współpraca pomiędzy poszczególnymi realizatorami. W roku 2011r. służby podjęły szereg działań zmierzających do poprawy sytuacji osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Z analiz ankiet wynika, że istnieje deficyt profilaktyki przemocy domowej i edukacji publicznej dla rodziców, natomiast zaobserwowano wzrost ilości zajęć oraz szkoleń dla uczniów i pracowników Oświaty.

Obszary pozostawiające szerokie pole działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- przeprowadzenie badań diagnostycznych poświęconych skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Pabianic;
- edukacja publiczna;
- programy korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy domowej;
- szkolenia dla pracowników placówek i instytucji;
- doskonalenie form pomocy dla dzieci ofiar przemocy;
- hostel dla osób chroniących się przed przemocą domową;
- rozwój współpracy ze służbą zdrowia.

III. Cele programu:

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje to zjawisko.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Pomoc zmierzająca do przerwania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia negatywnych następstw występowania przemocy u ofiar i świadków.

Zadania:

- Interwencje zmierzające do przerwania przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: Liczba i rodzaj podjętych działań interwencyjnych w sytuacji przemocy w rodzinie.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Uruchamianie i realizacja procedury „Niebieskie Karty.”

Wskaźnik: Liczba uruchomionych Niebieska Karta.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- W uzasadnionych przypadkach zwoływanie grup roboczych zgodnie z regulaminem zespołu interdyscyplinarnego.

Wskaźnik: Liczba uruchomionych grup roboczych zgodnie z regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez wsparcie psychologiczne, instrumentalne, prawne, socjalne i interwencyjne.

Wskaźnik: Liczba i rodzaj podjętych działań pomocowych.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Uruchomienie grupy psychoedukacyjnej w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pabianicach.

Wskaźnik: Liczba spotkań grup psychoedukacyjnych dla ofiar przemocy.

Źródło: Miejskie Centrum Pomocy Społecznej.

- Uruchamianie programów ochrony ofiar przed przemocą.

Wskaźnik: Liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu, Zespół Interdyscyplinarny.

- Kontynuacja i doskonalenie form pomocy dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą domową.

Wskaźnik: Liczba i rodzaj podjętych działań pomocowych dla dzieci ofiar przemocy w rodzinie.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

Cel 2. Przerwanie stosowania przemocy przez sprawcę.

Zadania:

- Interwencje zmierzające do przerwania przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: Liczba i rodzaj podjętych działań wobec sprawcy przemocy.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Realizacja procedury „Niebieskie Karty.”

Wskaźnik: Liczba i rodzaj podjętych działań wobec sprawcy.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

Cel 3. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności realizatorów programu.

Zadania:

- Organizacja szkoleń i zajęć warsztatowych dla realizatorów programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: Liczba szkoleń.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

Cel 4. Poprawa skuteczności działań realizatorów programu.

Zadania:

- Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele dla ofiar chroniących się przed przemocą w rodzinie.

Wskaźnik: Liczba podjętych interwencji.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, realizującymi programy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: Liczba podjętych interwencji.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

- Wypracowanie procedury postępowania w przypadku konieczności umieszczenia w hostelu ofiary przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: Procedura postępowania w przypadku schronienia się ofiary przemocy w hostelu.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

Cel 5. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania:

- Edukacja publiczna w zakresie:
 - obalania mitów i stereotypów mogących utrudnić udzielanie pomocy (współpraca z lokalnymi mediami),
 - form pomagania ofiarom przemocy (współpraca z lokalnymi mediami, kampanie, ulotki informacyjne dotyczące możliwości uzyskania pomocy dla ofiar przemocy domowej).

Wskaźnik: Liczba i rodzaj kampanii, wywiadów, artykułów oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych rozpropagowanych w mieście.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Edukacja dzieci i młodzieży.

Wskaźnik: Liczba zajęć.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

- Edukacja dorosłych.

Wskaźnik: Liczba spotkań.

Źródło: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu.

- Promowanie mediacji jako konstruktywnego sposobu radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

Wskaźnik: Liczba podjętych działań.

Źródło: Realizatorzy miejskiego programu.

Cel 6. Współpraca z przedstawicielami służby zdrowia w zakresie efektywnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Zadania:

- Udrożnienie współpracy.

Wskaźnik: Liczba spotkań.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

Cel 7. Udoskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy.

Zadania:

- Kontynuacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wskaźnik: Liczba zorganizowanych zespołów interdyscyplinarnych.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

Koordynatorem programu jest sekretarz zespołu interdyscyplinarnego, pedagog Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej.

Harmonogram działań stanowi załącznik do Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Pabianice na rok 2012-2013.

IV. 1. Realizatorzy:

- Urząd Miejski w Pabianicach:
 - Wydział Edukacji, Kultury i Sportu;
 - Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych;
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej:
 - Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach – Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
 - Wydział Pomocy Środowiskowej.

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pabianicach;
- Straż Miejska w Pabianicach.

2. Realizatorzy wspierający:

- Sąd Rejonowy w Pabianicach:
I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Prokuratura;
- Powiatowa Komenda Policji w Pabianicach;
- Służba zdrowia;
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe;
- Lokalne media.

V. Monitoring i ewaluacja

Monitoring programu będzie prowadzony przez koordynatora programu. W ramach monitoringu prowadzona będzie bieżąca ocena wyników podejmowanych działań oraz ich ewentualna modyfikacja i elastyczne dostosowanie do zaistniałych potrzeb. Monitorowanie programu realizowane będzie podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program zostanie poddany ewaluacji rocznej w terminach luty 2013 (realizacja programu w roku 2012) oraz luty 2014 (realizacja programu w roku 2013). Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie badań ankietowych skierowanych do realizatorów programu. Kwestionariusze ankiet zostaną opracowane na podstawie wskaźników odpowiednich dla danej instytucji i opracowanych we współpracy z nią. Wyniki przeprowadzonych ankiet umożliwią:

- zaplanowanie skutecznych działań na lata następne;
- dostosowanie podejmowanych działań do realnych potrzeb środowiska;
- oszacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie objętym programem;
- ocenę wkładu pracy, zakresu i skuteczności działań podejmowanych przez poszczególnych realizatorów programu;
- sporządzenie sprawozdań z realizacji programu za lata 2012 i 2013.